

TURUK

2019, Yıl/Year: 8, Sayı/Issue: 20, ISSN: 2147-8872

TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi
TURUK International Language, Literature and Folklore Researches Journal

Geliş Tarihi / *Date of Received*: 10.01.2020

Kabul Tarihi / *Date of Accepted*: 25.03.2020

Sayfa / *Page*: 203-216

Research Article / Araştırma Makalesi

Doi: <http://dx.doi.org/10.12992/TURUK940>

Yazar / *Writer*:

 Dr. Öğr. Üyesi Erol EROĞLU

Sakarya Üniversitesi, Türk Dili Bölümü Öğretim Üyesi
eeroglu@sakarya.edu.tr

 Öğr. Gör. Dr. Deniz KÖKTAN

Sakarya Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Türk Halk Oyunları Bölümü Öğretim
Görevlisi
ddeniz@sakarya.edu.tr

YARATICI DRAMA VE TÜRK HALK DANSLARI ÇALIŞMALARININ İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL GELİŞİMİNE ETKİSİ*

Öz

Bu araştırmanın genel amacı, yaratıcı drama ve Türk halk oyunları etkinliklerinin ilköğretim II. kademe öğrencilerinin sosyal becerilerinin gelişimi üzerinde etkisinin olup olmadığını incelemektir. Öğrencilerin sosyal gelişimlerinin gerçekleşebilmesi ve dolayısıyla sosyal beceri kazanmalarında bazı öğrenme yöntemlerinin etkili olduğu görülmektedir. Bu yöntemler içinde özellikle yaratıcı drama ön plana çıkmaktadır. Dramanın kökeninde oyun vardır ve drama ile oyun iç içedir. SBDÖ sosyal etkileşimi arttırmak için iletişim yetersizliklerine yardım etmede önemli olan becerileri ölçmeyi amaçlamaktadır. 5’li dereceleme şeklinde oluşturulmuş likert tipi bir ölçektir. SBDÖ 7-12 yaş aralığındaki çocukların sahip olması gereken sosyal becerileri

* Bu çalışma; Sakarya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından desteklenen “Drama ve Halk Oyunları Çalışmalarının İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Sosyal Gelişimine Etkisi” adlı proje verilerinden hazırlanmıştır.

içermektedir. Bu süreçte; 5 adet yaratıcı drama, 2 adet yaratıcı drama ve dans, 3 adet dans atölyesi olmak üzere toplamda 10 atölye çalışması uygulanmıştır. SBDÖ verileri analiz edilmeden önce normallik testi yapılmıştır. Sosyal Becerilerinin Gelişimi ölçeğinin alt faktörlerini oluşturan temel konuşma, ilişkiyi başlatma, ilişkiyi sürdürme, grupla işbirliği yapma, yönerge verme, bilişsel beceri boyutlarının ön test sonuçları ile son test sonuçları arasında yapılan istatistik işlemlerini sonucunda son test puanlarının ön test puanlarına göre anlamlı bir düzeyde farklılık olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı Drama, Türk Halk Dansları, İlköğretim, Sosyal Beceriler.

THE EFFECT OF CREATIVE DRAMA AND FOLK DANCE STUDIES ON THE SOCIAL DEVELOPMENT OF PRIMARY EDUCATION SECOND LEVEL STUDENTS

Abstract

The general aim of this research is to examine whether creative drama and Turkish folk dance activities have an impact on the development of social skills in primary school II students. It turns out that some learning methods are effective in realizing the social development of the students and thus acquiring social skills. With these methods, particularly creative drama comes to the fore. The origin of the drama is the game, and the game is intertwined with the drama. The Social Skills Evaluation Scale was applied to the counseling teachers of the students who took part in the research as a pre-test. At the end of the process, was applied as a post test to counseling teachers. The Social Skills Evaluation Scale aims to measure the skills that are important to support communication disabilities in improving social interaction. It is a Likert type scale that was created as a 5-point rating. Includes the social skills that children between the ages of 7 and 12 should have. In this process; a total of 10 workshops were carried out, including 5 creative dramas, 2 creative dramas and dance, 3 dance workshops. Before analyzing the Social Skills Evaluation Scale data, a normality test was carried out. After statistical evaluation of the pre and post test for the sub-factors of the development of social skills scale, basic conversation, relationship initiation, relationship maintenance, group employment, ability to give instructions, cognitive skills, it was found that the post test results show a significant difference compared to the pre test results.

Keywords: Creative Drama, Turk Folk Dances, Primary School, Social Skills.

Giriş

Toplumların sağlıklı bir şekilde iletişim kurması için bireylerin sosyal ve iletişim becerileri açısından yeterli seviyeye ulaşması gerekmektedir. İlköğretim çağındaki öğrencilerin sosyal becerileri yeteri seviyede kazanmaları ve hayata uyum sağlamada bunları kullanmaları, öğrenme

sürecinde bilgilerin ve davranışların kalıcılığını sağlamakta ve akademik başarının yanında arkadaş ilişkilerinde ve toplum içinde kabul görme durumlarında da etkili olmaktadır.

İlköğretim kurumlarında öğrencilere kazandırılması hedeflenen amaç ve kazanımlar arasında, öğrencilerin sosyal becerilerinin geliştirilmesi de yer almaktadır. Bu sebeple eğitim kurumlarında görev alan eğitimcilerin ve öğretmenlerin, sosyal beceri gelişimine yönelik amaç ve kazanımlara etkinliklerinde yer vermeleri gerekmektedir.

Öğrencilerin sosyal gelişimlerinin gerçekleşebilmesi ve dolayısıyla sosyal beceri kazanmalarında bazı öğrenme yöntemlerinin etkili olduğu görülmektedir. Bu yöntemler içinde özellikle yaratıcı drama ön plana çıkmaktadır. Dramanın kökeninde oyun vardır ve drama ile oyun iç içedir.

Yaratıcı drama ve Türk halk oyunları; sosyal gelişim, kişiler arası ilişkilerin güçlenmesi, grupla iş yapabilme, sosyal ilişkilerle ilgili davranışları gösterebilme gibi amaç ve kazanımları gerçekleştirme bakımından öğrencilerin sosyal beceri eğitiminin önemli etkinliklerinden olma özelliğini taşımaktadır.

Sosyal davranışların kazandırılmasında, öğrencilerin vakit geçirmekten en çok hoşlandıkları oyun ve drama etkinliklerinden yararlanılabileceği, bu tür etkinlikler sayesinde öğrenmeyi rahatlıkla gerçekleştirdikleri yapılan araştırmalarla da ortaya koyulmaktadır. Böyle bir araştırma yapılmasının; ilköğretim dönemindeki çocukların sosyal becerilerinin geliştirilmesinde kaynak oluşturacağı ve yararlar sağlayacağı umulmaktadır.

Her yaş grubuna yaratıcı drama ve halk dansları yoluyla sosyal becerilerin kazandırılmaya çalışılması, bu sürecin daha zevkli hale gelmesine ve öğrencilerin kendilerini daha rahat ifade etmelerine imkân sağlayacaktır. Bu durum; eğitmenin işini kolaylaştırmasının yanı sıra, oluşturmak istediği çalışmayı kurgulamada yol gösterici olacağına da altını çizmekte fayda vardır.

Tanımlar

Yaratıcı Drama: Bir grubu oluşturan üyelerin yaşam deneyimlerinden yola çıkarak, bir amacın, düşüncenin, doğaçlama, rol oynama (rol alma) vd. tekniklerden yararlanarak canlandırılmasıdır. tanımı bu şekilde koyalımıçinde eylem olan, bir ya da birden çok insanın birbirleriyle, doğayla ya da başka nesnelere etkileşerek yaşadıkları içsel ve dışsal devinimler ve onların yaşam durumlarını geniş ölçüde içeren etkinliklerdir (Adıgüzel, 2013:45).

Sosyal Beceri: Çeşitli etkileşimlerde bireyin hem kendisinin ve hem de diğer bireylerin duygu düşünce ve davranışlarını anlama ve o anlayışa uygun davranışlar gösterebilme (Çubukçu, Gültekin, 2006:162).

Sosyal Gelişim: Bireyin doğumundan itibaren tüm yaşamı boyunca başka insanlarla olan ilişkilerinin ve onlara karşı geliştirdiği ve ilgi duyduğu davranışların tümüdür (Çubukçu, Gültekin, 2006:162).

Halk Oyunu: Ait olduğu toplumun kültür değerlerini yansıtan; bir olayı, bir sevinci, bir üzüntüyü ifade eden; orijini din ve büyü ile ilgili olan; müzikli (bir müzik aleti eşliğinde veya bir müzik aleti olmaksızın el, ayak gibi organlar veya bıçak, kılıç-kalkan vb. araçlarla tempo tutarak;

veyahut Őarkı-türkü söylemek suretiyle yaptıkları müzikten tempo alarak) olarak, tek kiŐi veya gruplar halinde icra edilen; ölçülü, düzenli hareketlerdir. (Eroğlu, 2010: 47)

İlgili AraŐtırmalar

Akın (1993), “Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeylerdeki (SED) İlkokul nc Sınıf ğrencilerinin Sosyalleşme Düzeylerine Yaratıcı Dramanın Etkisi” isimli tezinde; yaratıcı drama eğitiminin farklı sosyo-ekonomik düzeylerdeki öğrencilerin sosyalleşme düzeylerine etkisini araŐtırmıŐtır. Çalışmanın sonucunda; yaratıcı drama eğitimi alan öğrencilerin sosyalleşme düzeylerinde anlamlı ölçüde artma görülmüştür.

Yağcı (1995), “Müzik Eğitimi ve Bir Yöntem Olarak Yaratıcı Drama (rnek Bir Model nerisi)” isimli yüksek lisans tezinde, müzik eğitiminde bir yöntem olarak kullanıldığında yaratıcı dramanın etkisini ortaya koymaya çalıŐmıŐtır. Yapılan çalışmada; müzik eğitimi ve bir yöntem olarak dramanın müzik eğitiminde etkinliğinin belirlenmesi için genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, müzik eğitiminde yaratıcı dramanın bir yöntem olarak uygulanabileceği görüŐüyle birlikte, hedeflenen müziksel davranıŐlara ulaŐılmasında dramanın etkili bir yöntem olduğu ortaya konmuŐtur.

Solmaz (1997), “6 Yaş Grubu ocukların Alıcı ve İfade Edici Dil Gelişimine Yaratıcı Drama Eğitiminin Etkisi” isimli yüksek lisans tezinde, çocukların dil gelişimi ile ilgili görüŐler, dil kazanım dönemleri, yaratıcı drama ve dil gelişimi gibi konular üzerinde durulmuştur. Araştırma sonucunda, çocuğun dil gelişimini desteklemek amacıyla okul öncesi eğitiminde yaratıcı drama etkinliklerine daha fazla yer verilmesi gerektiğini vurgulanmıŐtır.

Balıkcı (2001), “Sanat Eğitiminde Drama ve Yaratıcılığın nemi” isimli yüksek lisans tezinde, sanat eğitiminde yaratıcılık, oyun ve yaratıcı drama arasında ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucunda, eğitimsel yaratıcı dramanın, metod ve disiplin olarak, ğretmen yetiŐtirme programlarında ders olarak okutulması gerektiği görüŐüne varılmıŐtır.

Kılık (2001), “Müzikli Oyunların ocuk Gelişimine Etkisi” isimli yüksek lisans tezinde, okul öncesi çocukların duygusal, bedensel ve sosyal gelişimleri üzerinde durmuŐtur. Araştırmacı, okul öncesi dönemde; oyunun çocuğun bedensel, psikomotor, duygusal, zekâ ve dil gelişimine olan etkilerini ortaya koymuŐtur.

UŞaklı (2006), “Drama Temelli Grup Rehberliğinin İlköğretim V. Sınıf ğrencilerinin Arkadaşlık İlişkileri, Atılđanlık Düzeyi ve Benlik-Saygısına Etkisi” isimli çalışmasında; grup rehberliği programının içinde ısınma, oyun, rol oynama ve doğaçlamayı barındıran; eylem içinde çocuğa kendini ifade edebilmesi için fırsatlar sağlayan bir eğitim programı olduğu ifade etmiştir. Çocukların sorumluluk bilincinin gelişmesi için ve benlik algılarının gelişmesi için etkinlikler yapılmıştır.

Akoğuz (2002), “İletişim Becerilerinin Geliştirilmesinde Yaratıcı Dramanın Etkisi” adlı araştırmasında; katılımcıların iletişim becerilerindeki geliŐmelerini gözlemlemiŐtir. Araştırmaya göre 9-10-11 yaş ğrencilerinin sözlü ve sözsüz iletiŐimlerinin gelişmesinde yaratıcı drama etkinliklerinin olumlu bir etki yaptığı sonucuna ulaŐılmıŐtır. Ayrıca ğrenciler arasındaki iletişim engellerinde azalmalar olduğu ifade edilmiştir.

Aslan (2008), “Drama Temelli Sosyal Beceri Eğitiminin 6 Yaş Çocuklarının Sosyal İlişkiler ve İşbirliği Davranışlarına Etkisi” isimli çalışması, işbirliği ve dramanın ilişkisini ortaya koymaya yönelik bir araştırmadır. Araştırma sonucuna göre; öğrenciler yaratıcı drama etkinlikleri ile paylaşmayı, grupta çalışmayı, başkalarıyla ilişkiler yürütebilmeyi, empati kurmayı öğrenmişlerdir. Drama ve grup çalışmaları çocukların birbirleriyle olan ilişkilerini kuvvetlendirmiştir.

Kaf (1999), “Hayat Bilgisi Dersinde Bazı Sosyal Becerilerin Kazandırılmasında Yaratıcı Drama Yönteminin Etkisi” isimli çalışmasında; hayat bilgisi dersi ile sosyal becerilerin kazandırılmasında yaratıcı dramanın etkisini incelemiştir. Öğrencilere; selam verme, işbirliği yapma, paylaşma gibi sosyal becerilerin kazandırılmasında yaratıcı dramanın, geleneksel yöntemlere göre daha etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Eti (2010), “Drama Etkinliklerinin Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 5-6 Yaş Grubu Çocukların Sosyal Becerileri Üzerine Etkisi” isimli deneysel çalışmasında; 22 drama etkinliğini 15 hafta boyunca uygulamıştır. Bu etkinlikler sonunda, yaratıcı drama sayesinde öğrencilerin birbirleriyle olan etkileşimlerinin arttığına ve dramanın sosyal beceri kazanmada etkili olduğuna dikkat çekilmiştir.

Gülhan’ın (2012) “10-12 Yaş Grubu İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeyleri Üzerinde Eğitsel Oyunların Etkisi” adlı çalışmasında, eğitici oyunların çocukların sosyal becerilerine etkisini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmanın sonucuna göre; eğitici oyunların, çocukların sosyal beceri düzeylerini arttırdığı tespit edilmiştir. Ayrıca; cinsiyet değişkeninin sosyal beceri düzeylerinde anlamlı etkisi olmadığı görülmüştür.

Bayrakçı (2007), “Okul Öncesinde Yaratıcı Drama Etkinliklerinin İletişim Becerilerinin Gelişmesi Üzerindeki Etkisi” adlı araştırmasında; yaratıcı drama etkinliklerinin iletişim becerilerinin gelişmesi üzerindeki etkisi üzerinde durulmuştur. Araştırmaya göre; oyunlarda öğrencilerin sınırlandırılmasının yaratıcılıklarını engellediği, yaratıcı drama etkinliklerinin iletişim becerilerini geliştirmede olumlu etkiye sahip olduğu, çocuğun farklı bir role büründüğünde empati duygularının geliştiği gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Kocayörük (2000) “İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Becerilerini Geliştirmede Dramanın Etkisi” adlı tezinde; çalışmaya katılan öğrencilerin sosyal beceri düzeyinin önemini kavradıklarını ve bu becerileri uyguladıklarını ifade etmiştir.

Şenyavaş (2018) “Görsel Sanatlar Eğitimi Yetiştirmede Bir Yöntem Olarak Yaratıcı Drama: Eylem Araştırması” adlı tezinde; ilişkisel drama teması altında yer alan kültürel aktarım başlığında, öğrencilerin derse, geçmiş yaşantılarından, öznel kültürlerinden, köklerinden getirdikleri özellikleri taşımalarının onları çok mutlu ettiği ve derse katılımlarında önemli bir motivasyon sağladığı sonucuna varmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, yaratıcı drama ve Türk halk oyunları etkinliklerinin ilköğretim II. kademe öğrencilerinin sosyal becerilerinin gelişimi üzerinde etkisinin olup olmadığını incelemektir.

Denenceler

Araştırmanın temel amacına bağlı olarak aşağıdaki denenceler sınanmıştır.

Denence 1: Yaratıcı drama ve Turk halk oyunları etkinliklerinin ilköğretim II. kademe ğrencilerinin “Temel Konuşma Becerileri Alt leği” ntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır.

Denence 2: Yaratıcı drama ve Turk halk oyunları etkinliklerinin ilköğretim II. kademe ğrencilerinin “İlişkiyi Başlatma Becerileri Alt leği” ntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır.

Denence 3: Yaratıcı drama ve Turk halk oyunları etkinliklerinin ilköğretim II. kademe ğrencilerinin “İlişkiyi Surdurme Becerileri Alt leği” ntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır.

Denence 4: Yaratıcı drama ve Turk halk oyunları etkinliklerinin ilköğretim II. kademe ğrencilerinin “Grupla İş Yapma Becerileri Alt leği” ntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır.

Denence 5: Yaratıcı drama ve Turk halk oyunları etkinliklerinin ilköğretim II. kademe ğrencilerinin “Yönerge Verme Becerileri Alt leği” ntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır.

Denence 6: Yaratıcı drama ve Turk halk oyunları etkinliklerinin ilköğretim II. kademe ğrencilerinin “Bilişsel Beceriler Alt leği” ntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır.

Sayıtlar

1. Araştırmada kullanılan; Turkiye leme Araçları Dizini’nde yer alan ölçeklerden biri olan ve Prof. Dr. Gnul Akçamete ve Yrd. Doç. Dr. Hasan Avcıoğlu tarafından geçerlik ve guvenirlik çalışması yapılan Sosyal Becerileri Değerlendirme leği (SBDÖ)’nden elde edilen bulguların araştırılan konuya ilişkin geçerli ve guvenilir veriler sağladığı,

2. Araştırma surcünde görüşlerine başvurulan rehber öğretmenlerin leme aralarındaki sorulara geek görüşlerini yansıtarak cevap verdikleri varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıdaki gibidir:

1. Bu araştırma, Sakarya ili Adapazarı ilçesindeki Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı bir ilköğretim okulunun II. kademesinde öğrenime devam eden farklı şubelerdeki 11-12 yaş çocuklarıyla sınırlıdır.

2. Araştırmanın alışma grubu, 15 kız 14 erkek olmak üzere toplam 29 ğrenci ile sınırlıdır.

3. Bu alışma, ilköğretim II. kademe de öğrenime devam eden 11-12 yaş grubu çocukların sosyal beceri kazanmalarında Yaratıcı Drama ve Turk Halk Oyunları Etkinliklerinin etkisinin incelenmesi ile sınırlıdır.

4. Araştırmadan elde edilen veriler, araştırmacı ve rehber öğretmenler tarafından yapılan gözlem sonuçlarıyla sınırlıdır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmanın hipotezi, yaratıcı drama ve Türk halk oyunları etkinliklerinin ilköğretim II. kademe öğrencilerinin sosyal becerilerinin gelişimi üzerinde etkisinde anlamlı bir etkisi vardır şeklindedir. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden kontrol grupsuz öntest-sontest deneysel desen kullanılmıştır. Bu desen sosyal bilimlerde sıkça kullanılmaktadır. Özellikle öntestin kullanılmadığı, kontrol grupsuz sontest desene göre daha uygun, kullanışlı ve etkili bir desendir (Kaptan, 1998; Sönmez & Alacapınar, 2013). Bu desende deneysel işlemin etkisi tek bir grup üzerinde yapılan çalışmayla test edilir. Deneklerin bağımlı değişkene ilişkin ölçümleri uygulama öncesinde öntest, sonrasında sontest olarak aynı denekler ve aynı ölçme araçları kullanılarak elde edilir. Seçkisizlik ve eşleştirme yoktur. Bu yönüyle desen tek faktörlü gruplarıçi ya da tekrarlı ölçümler deseni olarak da tanımlanabilir. Desende tek gruba (G) ait öntest ve sontest değerleri arasındaki farkın (O1-O2) anlamlılığı test edilir (Büyüköztürk vd. 2008:142).

Araştırma Grubu

Bu çalışmaya; ilköğretim okulu II. kademe öğrencilerinden 15 kız ve 14 erkek olmak üzere 29 öğrenci deney grubu olarak katılım sağlamıştır. Öğrenciler farklı şubelerden gönüllülük esasına göre rastgele seçilmiştir. Okulun rehberlik öğretmenleri çalışmaya katılan öğrencilerin sosyal beceriler açısından gelişimini değerlendirmiştir.

İşleyiş

Çalışmanın bu bölümünde öncelikli olarak daha önce yaratıcı drama konusunda bilgisi olmayan katılımcı öğrenci grubuna yaratıcı dramayı tanıtmak amaçlanmaktadır. Ayrıca grup içi iletişim, uyum ve güveni artırıcı etkinlikler planlanmıştır. Bu süreçte; 5 adet yaratıcı drama, 2 adet yaratıcı drama ve dans, 3 adet dans atölyesi olmak üzere toplamda 10 atölye çalışması uygulanmıştır.

Yaratıcı drama ve dans atölyelerinin planlamasını şu şekilde açıklamak mümkündür:

1. Amaç ve Planlama: Yaratıcı drama konusunda bilgi sahibi olmayan öğrencilere yaratıcı dramayı tanıtmak, grup içi iletişim, uyum ve güveni artırmak, dans öğretimini gerçekleştirmek ve nihayetinde bu etkinliklerle katılımcıların sosyal becerilerini artırmak amaçlanmaktadır. Atölyeler buna göre planlanıp uygulamaya geçirilmiştir.

2. Atölye Uygulamaları:

Birinci Atölye: Tanışma ve iletişime dönük etkinliklerden oluşan atölyede toplam 6 etkinlik uygulanmıştır.

İkinci Atölye: İletişim ve etkileşime dönük etkinliklerden oluşan atölyede toplam 6 etkinlik uygulanmıştır.

Üçüncü Atölye: İletişim, etkileşim ve etkili dinlemeye dönük etkinliklerden oluşan atölyede toplam 7 etkinlik uygulanmıştır.

Dördüncü Atölye: Grupla iş yürütmeye dönük etkinliklerden oluşan atölyede toplam 6 etkinlik uygulanmıştır.

Beşinci Atölye: Teşekkür etme ve empatiye dönük etkinliklerden oluşan atölyede toplam 5 etkinlik uygulanmıştır.

Altıncı Atölye: Uyum, güven ve dansa dönük etkinliklerden oluşan atölyede toplam 7 etkinlik uygulanmıştır.

Yedinci Atölye: Takım olma ve dansa dönük etkinliklerden oluşan atölyede toplam 9 etkinlik uygulanmıştır.

Sekizinci Atölye: Bu atölyede Artvin yöresi oyunlarından Ağır Bar ve Ata Barı danslarının öğretilmesine dönük etkinlikler uygulanmıştır.

Dokuzuncu Atölye: Bu atölyede Artvin yöresi oyunlarından Dne ve Sarı iek danslarının öğretilmesine dönük etkinlikler uygulanmıştır.

Onuncu Atölye: Bu atölyede Artvin yöresi oyunlarından Mendo Barı ve Hemşin danslarının öğretilmesine dönük etkinlikler uygulanmıştır.

3. Veri Analizi: Araştırmaya katılan öğrencilerin rehber ğretmenlerine Sosyal Becerileri Değerlendirme leği (SBDÖ) ntest olarak uygulanmıştır. Sürecin sonunda aynı şekilde rehberlik ğretmenlerine SBDÖ sntest olarak uygulanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Sosyal Becerileri Değerlendirme leği (SBDÖ)

SBDÖ sosyal etkileşimi arttırmak için iletişim yetersizliklerine yardım etmede önemli olan becerileri ölçmeyi amaçlamaktadır. 5’li dereceleme şeklinde oluşturulmuş likert tipi bir ölçektir. SBDÖ 7-12 yaş aralığındaki çocukların sahip olması gereken sosyal becerileri içermektedir. Ölçekte sosyal beceriler; temel konuşma becerileri (TKB), ilişkiyi başlatma becerileri (İBB), ilişkiyi sürdürme becerileri (İSB), grupla iş yapma becerileri (GİYB), yönerge verme becerileri (YVB) ve bilişsel beceriler (BB) olmak üzere gruplandırılmıştır.

SBDÖ; 32 madde ve 6 alt ölçekten oluşan bir lme aracıdır. Alt lekler; TKB 4, İBB 5, İSB 6, GİYB 7, YVB 4 ve BB 6 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin tamamı olumlu yönde düzenlenmiştir. Maddelere verilen tepkiler “her zaman yapar”, “ok sık yapar”, “genellikle yapar”, “ok az yapar” ve “hiçbir zaman yapmaz” şeklinde derecelendirilmiştir. “her zaman yapar” cevabı 5, “hiçbir zaman yapmaz” cevabı 1 puan olarak değerlendirilmektedir. Yüksek puan sahip olunduğunu, düşük puan ise sosyal becerilere yeterince sahip olunmadığını göstermektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 32 iken, en yüksek puan 160’tır.

Temel Konuşma Becerileri (TKB); 4 alt beceriden oluşmaktadır. Bu bölümde; bireyler arası etkileşimin başlaması ve sürdürülmesinde etkili olan beceriler yer almaktadır.

İlişkiyi Başlatma Becerileri (İBB); 5 alt beceriden oluşmaktadır. Bu bölümde; bireyler arası karşılıklı etkileşimin başlamasında önemli olan beceriler yer almaktadır.

İlişkiyi Sürdürme Becerileri (İSB); 6 alt beceriden oluşmaktadır. Bu bölümde; bireyler arası karşılıklı etkileşimin sürdürülmesine katkı sağlayan beceriler yer almaktadır.

Grupla İş Yapma Becerileri (GİYB); 7 alt beceriden oluşmaktadır. Bu bölümde; bireylerin grup içerisinde iş bölümüne uyarak, sorumluluklarını yerine getirmelerine yardım eden beceriler yer almaktadır.

Yönerge Verme Becerileri (YVB); 4 alt beceriden oluşmaktadır. Bu bölümde; bireylerin etkileşim içerisinde karşılıklı olarak yönerge verme ve verilen yönergelere uymalarına yardım eden beceriler yer almaktadır.

Bilişsel Beceriler (BB); 6 alt beceriden oluşmaktadır. Bu bölümde yer alan beceriler; bireylerin daha üretken sosyal etkileşimlere girebilmelerini sağlayan, kendini objektif olarak değerlendirme, problem çözme gibi bilişsel kategoride yer alan becerilerdir.

Ölçeğin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Çalışmada kullanılan SBDÖ; Türkiye Ölçme Araçları Dizini'nde yer alan ölçekler arasından seçilmiştir. Türkiye Ölçme Araçları Dizini (TOAD); Türkiye'de tüm bilim alanlarında geliştirilmiş ya da Türkçe'ye uyarlanmış ölçme araçlarını sistematik ve taranabilir bir şekilde bir araya getirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmacıların, bu dizin aracılığıyla ölçme araçlarının tüm psikometrik özelliklerine ve farklı arama seçenekleri ile araştırma sorularına en uygun araçlara ulaşabilmektedirler. TOAD; makale, tez, bildiri ve kitap gibi hakem veya jüri değerlendirmesinden geçmiş kaynaklarda yayınlanmış ölçeklere yer vermektedir.

Araştırmada kullanılan SBDÖ; Türkiye Ölçme Araçları Dizini'nde yer alan ölçekler arasından çalışma konusuna en uygun ölçek olarak değerlendirildiği için seçilmiştir. Kullanılan Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirligi; Prof. Dr. Gönül Akçamete ve Yrd. Doç. Dr. Hasan Avcıoğlu tarafından Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan "Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin (7-12 yaş) Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması" adlı makale ile kanıtlanmıştır.

	Cronbach Alfa
Temel Konuşma Becerileri (TKB)	.92
İlişkiyi Başlatma Becerileri (İBB)	.84
İlişkiyi Sürdürme Becerileri (İSB)	.86
Grupla İş Yapma Becerileri (GİYB)	.92
Yönerge Verme Becerileri (YVB)	.70
Bilişsel Beceriler (BB)	.87

Tablo 1. Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin Alt Ölçeklerine Ait Cronbach Alfa Güvenirlik Değerleri

SBDÖ güvenirligi Cronbach Alfa katsayısı hesaplanarak elde edilmiştir. Tablo 1'de görüldüğü gibi; alt ölçeklere ilişkin elde edilen Cronbach Alfa katsayıları oldukça yüksektir. Geçerlik ve güvenirlikle ilgili olarak elde edilen bulgular; Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği'nin ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin sosyal beceri düzeylerini geçerli ve güvenilir olarak ölçmek için kullanılabileceğini göstermektedir. Ölçek; çeşitli araştırmalarda hem tek başına hem de

diğer lme araçlarıyla birlikte ilköğretim öğrencilerine etkili sosyal becerilerin kazandırılması için kullanılabilir (Akçamete, Avcıoğlu, 2005: 73).

Verilerin Analizi

Yaratıcı drama ve Türk halk dansları etkinliklerinin ilköğretim II. kademe ğrencilerinin sosyal becerilerinin gelişimi üzerinde etkisinin olup olmadığını incelemek amacıyla yapılan bu araştırmada öğrencilere sosyal beceri lği kullanılmıştır. Öğrencilere uygulanan ön test ve son test sonuçları arasındaki fark Tablo 2’de verilmektedir.

	n test (n = 29)	Son Test (n =29)	sd	t	p
Temel Konuşma	11.10 (2.22)	14.10 (2.88)	28	7.67	0.000
İlişkiyi Başlatma	13.55 (3.33)	16.68 (2.72)	28	6.14	0.000
İlişkiyi Sürdürme	16.41 (3.65)	22.75 (4.03)	28	11.33	0.000
Grupla İşbirliği Yapma	18.13 (3.92)	25.72 (4.12)	28	12.37	0.000
Yönerge Verme	10.58 (2.24)	14.31 (2.23)	28	16.41	0.000
Bilişsel Beceri	12.96 (3.60)	16.41 (3.96)	28	11.48	0.000

Tablo 2. Sosyal Becerileri Değerlendirme lğinin Alt ölçülerinde n Test ve Son Test Puanları Arasındaki İlişki

Tablo 2 incelendiğinde Sosyal Becerileri Değerlendirme li’nin alt faktörlerini oluşturan temel konuşma, ilişkiyi başlatma, ilişkiyi sürdürme, grupla işbirliği yapma, yönerge verme, bilişsel beceri boyutlarının ön test sonuçları ile son test sonuçları arasında yapılan istatistik işlemlerini sonucunda son test puanlarının ön test puanlarına göre anlamlı bir düzeyde farklılık olduğu bulunmuştur.

SBDÖ verileri analiz edilmeden önce normallik testi yapılmıştır.

Testler	Grup	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
ntest	alışma Grubu	0.193	29	0.007	0.900	29	0.010*
Sontest	alışma Grubu	0.140	29	0.152	0.950	29	0.179
ntest	Kız	0.265	15	0.006	0.836	15	0.011*
	Erkek	0.150	14	0.200	0.945	14	0.482
Sontest	Deney	0.139	15	0.200	0.905	15	0.112
	Kontrol	0.219	14	0.067	0.919	14	0.214

Tablo 3. Sosyal Becerileri Değerlendirme li Normallik Testi Sonuçları

Shapiro-Wilk testi sonuçlarına göre, çalışma grubunun SBDÖ öntest puanları ve kızların SBDÖ öntest puanları normal dağılım göstermezken ($p = 0.010 < 0.05$), diğer grupların SBDÖ öntest ve sontest verileri normal dağılım ($p > 0.05$) göstermektedir.

Ancak, çalışma grubunun büyüklüğü 20'den fazla ($N = 29$) olduğu için, çalışma grubunun hem öntest ve hem de sontest verilerinin normal dağıldığı kabul edilmiş ve bu iki veri parametrik testler ile analiz edilmiştir.

Kızların ve erkeklerin sontest verileri normal dağılım ($p > 0.05$) gösterdiği için, bu iki grubun sontest verileri de yine parametrik testler ile analiz edilmiştir. Halbuki, kızların öntest verileri normal dağılım ($p = 0.011 < 0.05$) göstermediği için, kızların ve erkeklerin öntest verileri parametrik olmayan testler ile analiz edilmiştir.

Devamında, çalışma grubunun Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği öntest puanları ve sontest puanları ortalamaları, bağımlı gruplar için t-testi ile karşılaştırılmıştır.

Test	n	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Öntest	29	82.03	16.65	28	15.78	0.000
Sontest	29	110.00	16.07			

Tablo 4. Çalışma Grubunun SBDÖ Öntest ve Sontest Puanlarının Bağımlı Gruplar İçin t-testi Sonuçları

Tablo 4'te görüldüğü gibi, 0.05 anlamlılık düzeyinde, çalışma grubunun SBDÖ öntest ve sontest puanlarının ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır, $t(28) = 15.78$, $p = 0.000$. Sontest ortalaması ($\bar{X} = 110.00$), öntest ortalamasından ($\bar{X} = 82.03$) daha büyük olduğu için, bu fark sontest lehinedir. Başka bir ifade ile, öğretim yöntemi, öğrencilerin sosyal gelişimleri üzerine olumlu olarak etkili olabilmektedir.

Ayrıca, $\eta^2 = 0.90$ gibi büyük bir etki büyüklüğü hesaplanmıştır. Bu sonuç, yöntemin SBDÖ sontest puanlarındaki değişkenliğin % 90'ını açıkladığını göstermektedir.

Kız ve erkek öğrencilerin SBÖ sontest puanları analiz edilmeden önce, grupların SBÖ öntest puanları bakımından denk olup olmadıkları ya bağımsız gruplar için t-testi ile ya da bağımsız gruplar için Mann Whitney U-testi ile analiz edilebilir. Halbuki, yukarıda ifade edildiği gibi, kız öğrencilerin öntest puanları normal dağılım göstermediği ve grup büyüklüğü de 20 nin altında olduğu için, parametrik olmayan bir test olan bağımsız gruplar için Mann Whitney U-testi ile analiz edilmiştir.

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kız	15	14.13	212.00	92.00	0.566
Erkek	14	15.93	223.00		

Tablo 5. Kız ve Erkek Öğrencilerin SBDÖ Öntest Puanlarının Bağımsız Gruplar İçin Mann Whitney U-testi Analiz Sonuçları

Tablo 5'teki sonuçlara göre, kız ve erkek öğrencilerin SBDÖ öntest puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır, $U = 92.00$, $p = 0.566$. Başka bir ifade ile, kız ve erkek öğrenciler, SBDÖ öntest puanları bakımından denktir.

Bu sebeple gruplar, öntest puanları bakımından denk oldukları ve SBDÖ sontest puanları normal bir dağılım gösterdiği için, sontest puanları bağımsız gruplar için t-testi ile analiz edilmiştir.

Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Kız	15	112.20	11.63	27	0.76	0.455
Erkek	14	107.64	19.97			

Tablo 6. Kız ve Erkek Öğrencilerin SBDÖ Sontest Puanlarının Bağımsız Gruplar İçin t-testi Analiz Sonuçları

Tablo 6'da görüldüğü gibi, 0.05 anlamlılık düzeyinde, kız ve erkek öğrencilerin SBDÖ sontest puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır, $t(27) = 0.76$, $p = 0.455$. Başka bir ifade ile, cinsiyet farkı, öğrencilerin sosyal gelişimleri üzerinde etkili değildir.

Sonuç

Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği (SBDÖ) verileri analiz edilmeden önce normallik testi yapılmıştır. Ölçeğin alt faktörlerini oluşturan temel konuşma, ilişkiyi başlatma, ilişkiyi sürdürme, grupla işbirliği yapma, yönerge verme, bilişsel beceri boyutlarının öntest sonuçları ile sontest sonuçları arasında yapılan istatistik işlemlerini sonucunda son test puanlarının ön test puanlarına göre anlamlı bir düzeyde farklılık olduğu bulunmuştur.

0.05 anlamlılık düzeyinde, çalışma grubunun SBDÖ öntest ve sontest puanlarının ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır, $t(28) = 15.78$, $p = 0.000$.

Sontest ortalaması ($\bar{X} = 110.00$), öntest ortalamasından ($\bar{X} = 82.03$) daha büyük olduğu için, bu fark sontest lehinedir. Başka bir ifade ile, öğretim yöntemi, öğrencilerin sosyal gelişimleri üzerine olumlu olarak etkili olabilmektedir.

Ayrıca, $\eta^2 = 0.90$ gibi büyük bir etki büyüklüğü hesaplanmıştır. Bu sonuç, yöntemin SBDÖ sontest puanlarındaki değişkenliğin % 90'ını açıkladığını göstermektedir.

Kız ve erkek öğrencilerin SBDÖ sontest puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır, $t(27) = 0.76$, $p = 0.455$. Başka bir ifade ile, cinsiyet farkı, öğrencilerin sosyal gelişimleri üzerinde etkili değildir.

Araştırmamıza katılanların sosyal becerilerine ilişkin bulgular incelendiğinde; deney grubunun puanlarının yaratıcı eğitiminden sonra yükseldiği görülmektedir. Öğrencilerin öntest ve sontest ölçümlerinden aldıkları puanları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Yaratıcı drama eğitim programına katılmanın, öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişmesinde etkili olduğu söylenebilir.

Çalışmadan elde edilen bu sonuç, aynı zamanda literatür taramasında yaratıcı dramının bir yöntem olarak kullanıldığı diğer araştırmaların bulgularıyla da tutarlılık göstermektedir.

Gülhan (2012) eğitici oyunların, çocukların sosyal beceri düzeylerini arttırdığı ve cinsiyet değişkeninin sosyal beceri düzeylerinde anlamlı etkisi olmadığını, Kaf (1999) selam verme, işbirliği yapma, paylaşma gibi sosyal becerilerin kazandırılmasında yaratıcı dramın, geleneksel yöntemlere göre daha etkili olduğunu, Akın (1993) yaratıcı drama eğitiminin çalışmaya katılanların sosyalleşme düzeylerinde anlamlı ölçüde gelişme sağladığını, Kocayörük (2000) yaratıcı drama etkinliklerine katılan öğrencilerin sosyal beceri düzeyinin önemini kavradıklarını ve bu becerileri uyguladıklarını ortaya koymuşlardır.

Yaratıcı drama etkinlikleri öğrenciler tarafından eğlenceli bulunmuş, bu durum motivasyonu artırıcı bir etki yaratmıştır. Eğitime katılan öğrencilerin okullarındaki her tür sosyal faaliyette görev almaya gönüllü oldukları görülmüştür. Deney grubunda yer alan öğrencilerin rehber öğretmenlerinin görüşleri de bu gözlemi doğrular niteliktedir.

Kaynaklar

- Adıgüzel, Ö. (2013). *Eğitimde Yaratıcı Drama*. İstanbul: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Akçamete, G. ve Avcıoğlu, H. (2005). *Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin (7-12 Yaş) Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 5(2). s. 61-77.
- Akın, M. (1993). *Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeylerdeki (SED) İlkokul Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Sosyalleşme Düzeylerine Yaratıcı Dramanın Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Akoğuz, M. (2002). *İletişim Becerilerinin Geliştirilmesinde Yaratıcı Dramanın Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları Ve Öğretim Anabilim Dalı. Ankara.
- Aslan, E. (2008). *Drama Temelli Sosyal Beceri Eğitiminin 6 Yaş Çocuklarının Sosyal İlişkiler Ve İşbirliği Davranışlarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın.
- Balıkçı, T. (2001). *Sanat Eğitiminde Drama ve Yaratıcılığın Önemi*. Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Niğde.
- Bayrakçı, M. (2007). *Okulöncesinde Yaratıcı Drama Etkinliklerinin İletişim Becerilerinin Gelişmesi Üzerindeki Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları Ve Öğretimi Bilim Dalı. Kars.
- Çubukçu, Z., Gültekin M. (2006). *İlköğretimde Öğrencilere Kazandırılması Gereken Sosyal Beceriler*. Bilig Dergisi. Bahar / 2006, sayı 37: 155-174
- Eroğlu, T.(2010). *Türk Dans Antropolojisine Giriş*. Ankara: Yurt Renkleri.
- Eti, İ. (2010). *Drama Etkinliklerinin Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 5-6 Yaş Grubu Çocukların Sosyal Becerileri Üzerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.

- Gulhan, G. (2012). *10-12 Yaş Grubu İlkogretim ogrencilerinin Sosyal Beceri Duzeyleri uzerine Eğitsel Oyunların Etkisi*. Yuksek Lisans Tezi. Gazi universitesi Eğitim Bilimleri Enstitusu Beden Eğitimi Ve Spor ogretmenliği Anabilim Dalı. Ankara.
- Kaf, . (1999). *Hayat Bilgisi Dersinde Bazı Sosyal Becerilerin Kazandırılmasında Yaratıcı Drama Yönteminin Etkisi*. Yuksek Lisans Tezi. ukurova universitesi Sosyal Bilimler Enstitusu. Adana.
- Kılık, T. (2001). *Muzikli Oyunların ocuk Gelişimine Etkisi*. Yuksek Lisans Tezi. İstanbul universitesi Sosyal Bilimler Enstitusu. İstanbul.
- Kocayoruk, A. (2000). *İlkogretim ogrencilerinin Sosyal Becerilerini Geliştirmede Dramanın Etkisi*. Yuksek Lisans Tezi. Ankara universitesi Sosyal Bilimler Enstitusu Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı. Ankara.
- Solmaz, F. (1997). *6 Yaş Grubu ocukların Alıcı ve İfade Edici Dil Gelişimine Yaratıcı Drama Eğitiminin Etkisi*. Yuksek Lisans Tezi. Gazi universitesi Sosyal Bilimler Enstitusu. Ankara.
- Buyukozturk Ş., Kılıç akmak E., Akgun . E., Karadeniz Ş., Demirel F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yontemleri*. Ankara: Pegem Yayınları,
- Şenyavaş, T. (2018). *Gorsel Sanatlar Eğitimcisi Yetiştirmede Bir Yontem Olarak Yaratıcı Drama: Eylem Araştırması*. Doktora Tezi. Anadolu universitesi Eğitim Bilimleri Enstitusu Guzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı. Eskişehir.
- Uşaklı, H. (2006). *Drama Temelli Grup Rehberliğinin İlkogretim V. Sınıf ogrencilerinin Arkadaşlık İlişkileri, Atılganlık Duzeyi Ve Benlik-Saygısına Etkisi*. Doktora Tezi. Dokuz Eylul universitesi Eğitim Bilimleri Enstitusu İlkogretim Bolumu Sınıf ogretmenliği Programı. İzmir.
- Yağcı, . (1995). *Muzik Eğitimi ve Bir Yontem Olarak Yaratıcı Drama İlişkisi (ornek bir Model onerisi)*. Yuksek Lisans Tezi. Ankara universitesi Sosyal Bilimler Enstitusu Guzel Sanatlar Eğitimi. Ankara.